

Projev předsedkyně Roberty Metsolové na zasedání Evropské rady

8. listopadu 2024 | Budapešť, Maďarsko

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

naše setkání se odehrává ve skličující atmosféře po ničivých záplavách, k nimž došlo v Albacete ve Valencii a v celém východním a jižním Španělsku a které po sobě zanechaly mnoho mrtvých a pohřešovaných. Musíme jednotlivým komunitám ukázat, že Evropa stojí při nich a že stojí po boku všem lidem, jejichž život se nyní obrátil vzhůru nohama. Právě v okamžicích, jako je tento, potřebují lidé vidět, že jednáme rychle, jsme flexibilní a přinášíme hmatatelné výsledky.

Evropský parlament je připraven být jakýmkoli způsobem nápomocen během procesu obnovy, a to i prostřednictvím flexibilních opatření finanční pomoci. A učiníme tak rychle. To musí být princip, na němž bude založena naše reakce na následky přírodních katastrof, které vidíme v celé Evropě stále častěji.

Jde o to, abychom byli schopni jednat rychleji a pohotově, a to nejen v reakci na jednotlivé události. Jde i o to, abychom dokázali předvídat, jaké výzvy budeme řešit, a abychom věděli, co Evropa potřebuje.

O jedné věci jsme já a Evropský parlament přesvědčeni. Neexistuje žádná společná výzva, kterou bychom byli schopni překonat lépe, kdybychom jednali izolovaně a každý sám za sebe, než kdybychom jednali společně a ve vzájemné součinnosti. Když postupujeme společně, je dopad našich kroků a celosvětový vliv pro všechny z nás větší.

A tak se musíme dívat na tyto velké geopolitické problémy, jimž všichni čelíme. Je jedno, zda se jedná o tak různorodé a závažné záležitosti, jako je ruská válka na Ukrajině, nutnost uzavřít obchodní dohody po celém světě nebo jak nastolit mír a stabilitu na Blízkém východě. Je jedno, zda se jedná o rozšiřování Evropy, volby v Moldavsku a Gruzii nebo o to, jak se vypořádat s Čínou a jak posílit transatlantické vztahy.

Ačkoli na nás tento týden doléhají výsledky voleb ve Spojených státech, domnívám se, že se musíme i nadále soustředit na řešení, která chceme najít tady v Evropě. Musíme jednat, a to bez ohledu na to, kdo je v Bílém domě.

Po červnových volbách v Evropě je to pro nás další výzva k akci: k zajištění naší vlastní obrany a bezpečnosti; k posílení našich ekonomik a zajištění naší konkurenceschopnosti; k řešení ochromující byrokracie, přehnané administrativní zátěže a nadměrné regulace.

Nesmíme k tomu přistupovat tak, že „Amerika volí a Evropa na to reaguje“, ale tak, že „Evropa jedná“.

Jsme na pokraji nejhlubší a nejvýznamnější transformace, jakou svět za poslední desítky let zažil. Evropa na světové scéně čelí mimořádnému tlaku – globální obchod zpomaluje, prohlubuje se geopolitická rozštěpenost, technologie se rychle vyvíjejí a mění se způsob, jak globální hospodářské velmoci vnímají svá průmyslová odvětví ve vztahu k těm našim. Nemůžeme se nechat rozmačkat. Vidíme, jak se země na celém světě stále více uzavírají do izolace, právě v době, kdy svět potřebuje pravý opak.

Evropští občané to ve volbách v červnu loňského roku dali jasně najevo: nemůžeme jen čekat a akceptovat to, co přichází. Ať už jde o regulační oblast, o obnovení naší hospodářské síly, rozšíření horizontů pro inovace nebo o to, jaký dopad mají politiky a právní předpisy na život komunit a v podnikatelském světě. Pokud chceme vytvořit budoucnost, na kterou se mohou naši občané – naše děti – dívat s nadějí a nadšením, musíme podniknout odvážné kroky.

Dobrou zprávou je, že nemusíme začínat od nuly. Můžeme stavět na mnoha příbězích o úspěchu. První elektrické baterie? Vynalezeny Italem. První moderní programovatelný počítač? Díky německému inženýrství a technologiím. Bluetooth? Vynalezen inženýrem z Nizozemska ve Švédsku. Systém GSM? Celosvětový standard díky Evropské unii. Máme první komplexní akt o umělé inteligenci, akt o digitálních službách a akt o digitálních trzích na světě. Ty všechny dnes slouží jako legislativní zlatý standard.

Když tedy mluvíme o budování konkurenceschopnější Evropy, nemusíme uvažovat v intencích „ať to stojí cokoliv“. My už totiž máme, co je třeba. Musíme jen lépe využít trh a talenty, které již máme, a nalézt politickou vůli učinit nezbytné kroky.

Zprávy, které vypracovali Mario Draghi a Enrico Letta, nabízejí v tomto ohledu některé důležité poznatky a dobrý základ, z něhož můžeme vycházet. Já bych dnes ráda nastínila, co považuje Evropský parlament za první zásadní kroky.

Zaprvé: musíme začít využívat vrozeného inovačního ducha Evropy.

Jako podíl na HDP vynakládá Evropská unie na výzkum a vývoj o třetinu méně než ostatní velké ekonomiky v OECD. Tento rozdíl ve financování znamená méně patentů, méně inovací a pomalejší růst produktivity. Stačí se podívat na náš automobilový průmysl – zaostávat v technologické oblasti znamená riskovat ztrátu tisíců pracovních míst.

Umělá inteligence nabízí příležitost tento trend zvrátit. Musíme však posílit investice a urychlit digitální transformaci. Rychlejší inovace nám mohou pomoci ostatní opět dohnat a zvýšit produktivitu, která je hlavním motorem hospodářského růstu. Totéž platí pro dekarbonizaci. Chápu, že to představuje výzvu, ale zároveň také jedinečnou příležitost.

Jde tu o utváření naší vlastní budoucnosti. O vybudování Evropy, která je schopna prosadit svou nezávislost. A když říkám nezávislost, nemám tím na mysli izolacionismus. Právě naopak – otevřený a spravedlivý obchod založený na mezinárodních pravidlech je naprosto zásadní. Vezměte si například suroviny. Musíme zintenzívnit své úsilí tím, že rozšíříme naši síť obchodních dohod, a především dokončíme dohody, které se v současné době připravují.

Zadruhé: musíme vzít snižování nadměrné byrokratické zátěže opravdu vážně.

Při svých cestách po členských státech během kampaně před volbami do Evropského parlamentu jsem od zástupců podniků – ať už šlo o nadnárodní společnosti, mikropodniky či malé a střední podniky – často slychala, že potřebují jednodušší, efektivnější a koherentnější regulaci. Vyprávěli mi o tom, že v některých případech musejí společnosti každoročně dostát stovkám povinností v souvislosti s vykazováním údajů nebo poskytováním informací. Přitom ve většině případů platí, že čím menší je daná společnost, tím větší byrokratickou zátěž nese. V příštím funkčním období se musíme zaměřit na lepší a inteligentnější regulaci a na realizaci.

To neznamená, že se zbavíme principů, na které jsme tak pyšní. V řadě případů však dochází ke zdvojování (někdy dokonce i ztrojování) povinností, což zatěžuje společnosti, které působí na mezinárodní úrovni, a ztěžuje rozvoj malých a středních podniků. To v dlouhodobém horizontu nemůže vést a nepovede k vytvoření konkurenceschopné ekonomiky.

Musíme naslouchat tomu, co nám říkají naše podniky, naši zemědělci a náš průmysl. Musíme našim společnostem umožnit, aby se mohly soustředit méně na plnění administrativních požadavků a více na realizaci svých nápadů. Musejí mít možnost občas neuspět. Ale musí pro ně být snazší se po neúspěchu zvednout a začít znovu.

A proto vítám příslib předsedkyně Komise, že zjednoduší právní předpisy a minimalizuje přehnané požadavky na vykazování údajů. Jedná se o pozitivní první krok a Evropský parlament na něj rád naváže. Jak víte, právě probíhají slyšení s kandidáty a kandidátkami na komisaře a poslanci a poslankyně EP je budou posuzovat i z tohoto hlediska.

Zatřetí: musíme učinit více pro to, abychom ukončili fragmentaci a podpořili investice.

Sice bychom se neměli srovnávat se Spojenými státy, ale ráda bych tu zmínila jednu věc. Pokud by Evropa od přelomu století rostla stejně jako naši přátelé na druhém břehu Atlantiku, měla by podle odhadů některých ekonomů o 11 milionů více pracovních míst a o 300 miliard EUR více na daních, které by bylo možno použít k opětovnému investování nebo ke snížení 60 % evropského deficitu.

Na velikosti záleží. Růst vytváří pracovní místa, přináší lepší příležitosti k úsporám pro občany, vytváří bohatství a zvyšuje konkurenceschopnost EU. Proč tedy podniky v Evropě nerostou? Protože naše trhy jsou stále příliš fragmentované. Vidíme to například v odvětví energetiky, obrany a telekomunikací. Vidíme to i na bankovních a kapitálových trzích.

Společnosti v Evropě čelí obrovským překážkám a to již od samého počátku – vlastně od okamžiku, kdy potřebují získat první milion eur na růst. Důvodem není nedostatek soukromých úspor v Evropské unii. Důvodem jsou regulační překážky, které brzdí investice.

To znamená, že i start-up, který přijde se skvělým nápadem a má přístup na společný trh, nakonec narazí na zeď. Samozřejmě se pořád můžeme pochlubit skvělými příběhy o úspěchu, na které jsme pyšní, ale v konečném důsledku funguje jednotný trh nejlépe, když je integrovaný.

Například pokud bychom dokončili unii úspor a investic, pomohlo by to shromáždit více rizikového kapitálu v EU pro náš průmysl. To je to, co start-upy a malé a střední podniky potřebují, aby mohly zůstat v Evropě, růst tu a prosperovat. Tak můžeme nalézt prostředky na investice, které potřebujeme pro rozvoj našich komunit, a zároveň bude i pro veřejný sektor mnohem snazší poskytnout svůj díl prostředků.

Přijímat nyní odvážná opatření není jen otázkou politiky. Je to i způsob, jak my, jako volení zástupci, můžeme řešit každodenní problémy chudoby, nezaměstnanosti a nerovnosti. Jak můžeme splatit dluh, který kvůli nám vznikl. Jak můžeme dostat své společné odpovědnosti, nejen vůči evropské ekonomice, ale vůči každému, kdo na ni spoléhá.

Prosperita je totiž ve své podstatě základem stabilního světového řádu. Je nejlepším lékem na geopolitické napětí, a to i na problémy v našem bezprostředním sousedství. Brzy si

připomeneme tragické výročí 1 000 dnů ruské agrese na ukrajinském území. Děje se tak na pozadí nestability na Blízkém východě a neustálých pokusů Ruska o destabilizaci Gruzie, Moldavska a západního Balkánu.

Evropa byla vždy domovem inovátorů, podnikatelů, stavitelů, reformátorů a myslitelů. Tohoto ducha musíme nyní oživit – musíme být jednotní při budování Evropy a nenechat ji padnout. Ráda bych vás ujistila, že pokud jde o další kroky, máte plnou podporu Evropského parlamentu i mě osobně.

Děkuji vám.